Alexandru BURLACU
Institutul de Filologie al AŞM
(Chişinău)

EMIL LOTEANU: POEZIA, O SĂRBĂTOARE A SUFLETULUI

Emil Loteanu: the poetry, a soul celebration

Abstract. Loteanu's poetry is marked strongly by the spirit of the age and it has a great emotional resonance in the 60s - 70s of the last century. It is a pictorial, musical poetry, with a spectacular trajectory. It is a poem evolving from youth's reveries and exaggerated vitality, being aggravated by the cosmic gigantism, to the revelation of Dostoyevsky that beauty will save the world. His poetry has two Loteanu, one is the neo-romantic poet of „the continuous revolution" and the other is the poet with „the eyes burned by the Beauty", excelling in lyrical love. The first is conformist and nonconformist, a stylist of the socialist realism's ideas, of the bygone „historical optimism", the second is subversive, passing to maturity through an acute crisis of a Pygmalion with „the eyes burned by the Beauty".

Keywords: poetry, neo-romantic, cinema, arts synthesis, homo aestheticus, metaphor, symbol.

Relativ restrânsă ca volum, poezia lui Loteanu este marcată puternic de spiritul epocii şi are o mare rezonanţă afectivă în anii '60-'70 ai secolului trecut. E o poezie picturală, muzicală, cu un parcurs spectaculos, evoluând de la reveriile tinereţii şi vitalitatea exagerată, agravată de gigantism cosmic, la revelaţia dostoievskiană că frumosul va salva lumea. Există, în poezia lui, doi Loteanu, unul e „neoromanticul zgomotos" [1, p. 199] al „revoluţiei continui" şi altul e poetul cu „ochii arşi de frumuseţe", excelând în lirica de dragoste. Primul este conformist şi nonconformist, un stilizator al poncifelor realismului socialist, al defunctului „optimism istoric", al doilea e subversiv, trecând la maturitate printr-o acută criză a unui Pygmalion cu „ochii arşi de frumuseţe".

Se ştie: adevărata poezie, de la vechii greci până la cea modernă, este viziune, invenţie, imitaţie, experienţă, imaginaţie, emoţie, acţiune, relaţie, simbol etc. Definită din cele mai variate perspective şi după cele mai neaşteptate metode, poezia, pentru Emil Loteanu, este, înainte de toate, o sărbătoare a sufletului şi se iscă „plătind cea mai înaltă danie". Conceptul de poezie ca sărbătoare a sufletului descinde din teoriile psihanalitice, la modă şi în spaţiul regimurilor totalitare. Gaston Bachelard, întemeietorul criticii literare moderne, vorbeşte despre poezie ca o „angajare a sufletului", o „fenomenologie a sufletului" [2, p.]. După Loteanu, atât poezia, cât şi cinematografia se află, prin elementele lor intrinseci, într-o legătură absolut organică: „Poezia şi filmul sunt îngemănate în artă prin spirit şi imagine" [3, p. 191].

BDD-A25082 © 2016 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)

Ideea, reluată în mai multe interviuri şi nuanţată în confesiunile maestrului, e reductibilă la următoarele considerente: „Pe mine poezia m-a fascinat, mi-a fost un antrenament ideal pentru film, fiindcă, într-adevăr, în structura ei se conţin multe momente comune: montajul în interiorul frazei, apoi montajul strofelor şi al compoziţiei generale. Sau cât de bine corespunde mişcarea inversă a imaginii filmice cu anastrofa în poezie. Dar rima, ritmul, repetările şi piatra de reper – imaginea artistică? Cum marea Poezie nu există fără simbol şi metaforă, aşa şi adevărata Cinematografie nu există fără acest univers polidimensional, polisemantic, polifuncţional…" [3, p. 192].

Mai mult: „Metafora este cu mult mai apropiată cinematografiei decât proza… În creaţia mea eu nu pot să trag un hotar exact între poezie şi cinematografie. Indiscutabil, arta cinematografică asimilează multe din domeniul poeziei. Dar şi ea îmbogăţeşte mult poezia" [3, p. 192].

Generalizând, putem afirma că poezia, în viziunea lui Loteanu, este o sinteză a artelor. În contextul poeziei şaizeciste Loteanu e cel care aduce filmul poetic în demersul liric, adică cinematografiază poezia. Pentru a înţelege modul de a fi al lui Loteanu în poezie, sunt totuşi poemele emblematice, cu nuclee baladeşti, montate/ construite în jurul unor simboluri sau metafore globale. Aceste poeme – cu viziuni dinamizate, cu succesiuni de imagini – par a fi scene de film; cel puţin, relaţiile intertextuale etalează înrudirea lor genetică. Din mărturisirile maestrului aflăm că în mai multe cazuri poezia şi filmul au luat fiinţă din una şi aceeaşi stare sufletească a eului creator. Nu e vorba doar de poemele „Omul cu lăuta", „Lăutărească" sau „Floare-albastră", de poemele de aşa-zisă notaţie peisagistică, dar chiar şi de naraţiunile versificate din cărticica de debut. „Filmele mele, spune maestrul, au fost o invitaţie de a trăi în lumea poeziei care salvează" [3, p. 191]. De altfel, poezia care salvează e un imperativ şi al maximalismului etic, programatic în poezia generaţiei lui Grigore Vieru.

Ca şi romanticii de altă dată, Loteanu crede că inspiraţia este un dat divin şi poezia e o magie, iar poetul, un taumaturg: „Există o stare a poeziei şi eu cred în ea. E o stare copleşitoare, dumnezeiască şi vine la tine când vrea, ca dragostea cea mare… Poezia e tulburătoarea mea sărbătoare sufletească… Lumea cuvântului este o magie, pe care e greu s-o părăseşti…" [3, p. 191].

Poemele „Omul cu lăuta" sau „Lăutărească" sunt racordate perfect cu dinamica filmului „Lăutarii" (1972). Cât dramatism, atâta muzică în imprecaţii de genul: „Aolică, aoleu,/ Vai de parastasul meu!/ Ce-o fi peste mine dat/ Că parcă sunt blestemat –/ Blestemat de mic din faşă/ Să am viaţă pătimaşă,/ Să trec târguri şi oraşe,/ Să-mi fie cobza naşă!" („Lăutărească").

Figurile evocate sunt, de regulă, un fel de oglinzi magice în care se contemplă narcisiac artistul şi el cu un destin zbuciumat şi dramatic. Destinele simpatetice ale creatorilor de frumos – Ovidiu, Rabelais, Lermontov, Eminescu, Garcia Lorca, Sadoveanu, Barbu Lăutaru sau Mihail Grecu – sunt argumente în reexaminarea propriilor valori morale, obţinând, în poezia lui Loteanu, valori estetice.

Volumul „Sufletul ciocârliilor" (1974) şi antologia postumă „Mi-s ochii arşi de frumuseţea ta" (2011) pun în lumină caracterul autentic al autorului. Traiectul artistic

BDD-A25082 © 2016 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)

al poeticii lui Loteanu e marcat de deplasarea accentului de pe metaforă pe metonimie, de pe limbajul semnificant pe limbajul semnificat. Poezia din aceste volume pune în ecuație două mentalități opuse, una reflexivă și alta tranzitivă, găsind soluția mijlocului de aur. Mentalitatea reflexivă operează cu metafore și simboluri, recurge la un limbaj ușor manierat, la o sintaxă mai puțin firească. Poezia tranzitivă, dimpotrivă, îmbină narațiunea ca expunere cu narațiunea ca reprezentare, figurile narative ale timpului cu schimbarea de planuri, fixări de cadru, alternări de voci, alte procedee stimulate de cinematograf.

Un poem antologic, realizat în această formulă, e „Albă-ca-Zăpada", o retrospecțiune înduioșătoare a personajului matur din anii de școală, când, îndrăgostit de figura luminoasă a învățătoarei, își notează tainele de copil care visează să se facă mare, un haiduc, s-o urce pe Albă-ca-Zăpada în șa și s-o ducă departe-departe, să se însoare cu ea. Dar e nemiloasă soarta de școlar: povestea cu castelul de nisip se încheie penibil, căci caietul, găsit de tata, nimeri în mâna „Albei-ca-Zăpada":

„După aproape douăzeci de ani
Stau iar în fața Albei-ca-Zăpada:
– Ce mare te-ai făcut, Emil! Ce mare...
Tac îndârjit. Așa cum tac școlarii,
Când vrei să afli cine dintre ei
I-a desenat lui Galileo Galilei
Joben, cravată și mustață.
În fața mea e Albă-ca-Zăpada.
Simt mâna ei alunecând pe față,
Și ca un cald ecou
Aud din nou:
– Ce mare te-ai făcut, Emil, ce mare...
– Îți cer iertare, Albă-ca-Zăpada,
Că n-a venit acel haiduc călare,
Că taina a rămas neîmplinită,
Că am crescut, că sunt de-acuma mare –
Îți cer iertare, vis frumos,
Îți cer iertare..."

Paradisul reveriilor infantile cu „aleasa inimii sale" e o temă cu variațiuni care revine într-o serie de imagini cu substrat mitologic într-un poem ca „Metamorfoză" cu chipul Galateei, „cea care este albă ca laptele". Dar ceea ce șochează, în poezia din tinerețe, este grandilocvența, gestica, teatralitatea epatantă, dar și avântul nestăvilit al eului „ce sensul vieții l-a găsit în zbor".

La maturitate, eul poetic apare într-o altă lumină. Luntrașul și luptătorul de altă dată acum se alege cu revelația naufragiului iminent: „Corabie mă simt, naufragiată,/ Și-n vinurile toamnei mă cobor" („Ah, cerul, cerul! Ochiul meu uriaș"). Este imaginea omului trecut prin metamorfoze arhetipale: într-o criză a identității, el e un bufon, un înghițitor de cuțite în fața unui oximoronic bâlci mofturos, dar și un Manole zidit de viu în carte:

BDD-A25082 © 2016 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)

„Vremea s-a copt
Şi ora trage greu.
Un eşafod de scânduri nevopsite…
Preacumsecade bâlci,
E rândul meu –
Eu sunt înghiţitorul de cuţite!

Alunecă pe gâtiţă în jos
Metal cu muchii mirosind a moarte.
Cuţit şi om, şi bâlciul mofturos –
Suntem zidiţi de vii aici în carte.

Vremea s-a copt şi ora trage greu.
Stau ca o herghelie mută anii.
Vor învia fierbând la semnul meu
Iubirile,
Prietenii,
Duşmanii”.

(„Cartea”)

Fiul veacului XX, cum se autodefinea altă dată, se identifică acum cu „omul cu lăuta”: „Sunt omul cu lăuta,/ Sunt umbra ta ce cântă./ Pe mine mă clădiră/ Din ciocârlii şi patimi,/ Din bâlciuri zgomotoase/ Şi din pustietate,/ Din poftă răscolită/ Şi din durere goală,/ Din vorba ce alintă/ Şi vorba ce înşală,/ Din foşnet de mătase/ De trupuri de mireasă,/ Din plesnitura coardei/ Şi bulgărul de moarte./ Sunt paparuda noastră/ Zănatică, zăludă./ Sunt hramul ploii repezi/ În pielea voastră udă,/ Sunt ornicul şi drumul,/ Şi steaua lor târzie,/ Sunt negura de toamnă/ Mahmură şi saşie./ Sunt omul cu lăuta – / Urzeală diavolească/ De patime şi coarde,/ De cremene şi iască./ În chipurile voastre/ Ca ploaia mă zidii,/ Lăsând în fiecare/ Un cuib de ciocârlii” („Omul cu lăuta”).

Loteanu, artistul, e fascinat de *realismul pictural* (*ut pictura poesis*), clasic, al *pastelului*, programat pentru a fi vizualizat („Mireasa”, „Pasărea măiastră”, „Natură moartă”, „Cetăţile de pâclă” dedicate Elenei Bontea, Valentinei Rusu-Ciobanu, Eleonorei Romanescu, lui Mihail Grecu, răstignitori de culori). Poezia lui Loteanu e remarcabilă prin plasticitate şi muzicalitate: „Fulgii… Fulgii…/ Vals orbitor./ Fulgii dansează vals./ Lent,/ Larg,/ Calm,/ Pământul dansează vals./ Băieţii – în negru,/ Fetele-n alb,/ Dansează… Totuşi, timid,/ Valsul le pare străin./ Ciudat…/ Vals!/ Muzica,/ Vals!/ Băieţii şi fetele/ Dansează timid./ E primul lor bal…/ Primul lor bal…/ Dansează copiii,/ Dansează copiii,/ Ucişi în al Doilea Război Mondial” („An nou”). În arta lui ochiul e concurat de ureche, chiar şi în poemele voit prozaice, pentru că, în viziunea lui, poezia ca şi filmul „înseamnă sunet, culoare, mişcare, montaj, plastică, lumină”.

Gloria cinematografică, astăzi contestată de oponenţii filmului poetic, a eclipsat poezia lui Loteanu. Un ochi grăbit ar trece la trecut poezia lui. Primele trei plachete –

BDD-A25082 © 2016 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)

„Zbucium” (1956), „Chemarea stelelor” (1962), „Ritmuri” (1965) – au făcut o modă în poezia de estradă, remarcându-se prin candoare, prospețime şi forță de expresie. Poezia lui e concepută pentru a fi declamată, înscenată, vizualizată.

Poetul cu „ochii arşi de frumusețe” aduce o notă individuală prin poemele antologice („Geneză”, „Metamorfoză”, „Femeile pe care le-am iubit”, „Colindul numelui tău”, „Ceas târziu”, „Reflux”, „Gustul gurii”), remarcabile prin sensibilitate, tonalitate nostalgică şi limbaj expresiv.

Primul Loteanu se zbuciuma între paradisul pierdut al copilăriei şi utopiile comuniste, un Loteanu care comite versuri sublim de inocente – „Vreau să fie Prometeu/ Vreau Prometeu să fie/ Fiece om ce trăieşte în jurul meu” – şi în spirit distins/ distinct proletcultist, cu toți topoii „esteticii de import”: „Sfărâm icoane şi idoli,/ Săpate în lemn şi piatră/ Şi cred doar în om şi în luptă./ Omule unicul zeu” („Nimic nu se repetă”).

Primul Loteanu a scris versuri „politic corecte”: „Voi fi partid mereu ca tine, tânăr,/ Chiar dacă anii tâmpla mi-or bruma./ Când pruncul meu pe lume o să vină/ Noi împreună îl vom legăna” („La douăzeci de ani neîmpliniți”). Tânărul expatriat, cu studii liceale la București, şcoală teatrală la Moscova, frecventând extern Institutul de Literatură „M. Gorki”, dă, în spiritul romantic al vremii, un simulacru de luptător, „luntraş”, declarând tumultuos „plumbi vreau să-mi fie cântarea”. Crezul său poetic e definit metaforic în stilul retoricii comuniste: „Vreau cântarea să-mi fie adiere de vânt / Când pe frunțile voastre adastă sudoare,/ Alean şi nădejde în ceasul când/ Cumpăna dorului se înclină prea tare./ Tărie şi vlagă să fie în clipa/ Când luptă-n vâltorile apei luntraşul –/ Şi plumbi vreau să-mi fie cântarea atunci/ Când plumbi cere-n piepturi vrăjmaşul./ Dragei mele îi dărui dorul ochilor mei/ Licărirea lor, limpezimea lor./ Bunei mele măicuțe mângâierea şi tihna/ Mândria şi dragostea de fecior,/ Vouă, semenii mei, vouă, oameni, vă dărui/ Tot ce am pe lume mai scump, mai iubit:/ Versul meu, viața pe care-am trăit-o/ Şi viața pe care-o mai am de trăit” („Credo”).

Al doilea Loteanu opune spațiile paradisiace celor utopice din tinerețe, zborul din „chemarea stelelor” e înlocuit de zborul dragostei împlinite, cu efect cathartic: „Înfiorat,/ Te-am ridicat pe brațe/ Şi te-am apropiat de ochii mei,/ Să mă cufund adânc,/ Cu toată fața,/ În albul somn al sânilor tăi grei”. Poetul, un Pygmalion, îşi însuflețeşte iubita pentru a o avea de tot şi a lui ca niciodată: „Mi-s ochii arşi de frumusețea ta/ Şi în adâncul ambelor orbite,/ Eu chipul şi l-am ferecat pe veci/ Ca în străfundul unei piramide…/ Înfiorat,/ Te legănam pe brațe,/ Iar cugetul meu treaz înțelegea/ Că prea frumoasă eşti, prea pământeană,/ Ca totdeauna să rămâi a mea./ Am mânuit de-aceea/ Cuțitul ceasuri lungi/ Şi ți-am cioplit din lemn asemănare,/ Şi umeri ți-am făcut,/ Şi glas ți-am dat,/ Şi din suflarea mea ți-am dat suflare./ Înfiorat,/ Ridic pe braț vioara/ Şi tu apari/ Cu pas mărunt şi moale,/ Trecută prin păcatele lumeşti,/ De patimi ostenită/ Şi de cale./ Te speli tăcută-n sunet de vioară/ Şi te apropii tânără, curată/ Ca să adormi din nou pe brațul meu,/ A mea de tot,/ A mea ca niciodată” („Metamorfoză”).

Reanimată de sculptor, purificată prin muzică, Galateea (o Albă-ca-Zăpada de altă dată) e readusă în lumea unei dragoste târzii. În general, lumea lui Loteanu nu e lipsită de metafizică, dar metafizica lui e lipsită de transcendență, ea aparține sufletului şi trupului

BDD-A25082 © 2016 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)

pentru că omul modern îşi este propriul Dumnezeu. Peştii, pasărea, mânzul, lupul, alte imagini şi grupuri imagistice obsedante în poezie şi film i-au grefat personalitatea inconştientă, i-au particularizat lumea lui fictivă în expresii cu străluciri mitologice:

„…Şi toate s-au iscat la început
Din singurul fierbinte pumn de lut.

Tot din aceeaşi magmă arzătoare
Mă trag şi eu, şi Ursa-Mare.
Iar coapsele iubitei mele
Au fost pe vremuri magmă pentru stele,
Amestecând sfinţenie şi păcat
În lut incandescent şi preacurat.

Solară magmă astfel ne uneşte
Cu mările, cu lupii şi cu peştii,
Cu galaxiile în spaţiu X pierdute,
Cu lumile pe cer neîncepute.

Osia marii rubedenii
Prin mine trece, străbătând milenii…

Când umbra peste chipul meu se lasă,
Poverile tristeţii mă apasă,
Eu poate că adulmec ca o fiară
O galaxie care stă să moară,
Că munţii par din înălţimea gândului
Imense cicatrici ale pământului,
Că zburdă pui plăpânzi de lup prin lume –
Sug lapte cald şi-nvaţă să sugrume.

Iubito, noi am fost bucăţi de soare,
Desăvârşiţi de timp şi de mişcare,

Schimbat-am chip de fiare şi jivine
Şi prin milenii am venit la tine.

Imensul drum parcurs, imensa cale,
Azi l-a închis arsura gurii tale.
……..
Răsare soarele
Şi soarele apune.
Materie.

BDD-A25082 © 2016 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)

Speranță.
Timp.
Minune”.
(„Geneză”)

Poezia sentimentului erotic e în linia Eminescu – Arghezi: „Gura femeii – pasăre de pradă,/ Sărutul ei pecetluind ca moartea” („Aici”). Sau: „Femeile pe care le-am iubit/ Răsar tăcute din nemărginit,/ Călcând sfios şi aducând cu ele/ Păr despletit şi tremur de mărgele./ Cu pas desculț şi moale au venit/ Femeile pe care le-am iubit…” („Femeile pe care le-am iubit”).

Ideea râvnitei libertăți e sugerată de un grup de imagini obsedante, de rețele asociative ale zborului mistuitor al creației. Un statut privilegiat îl are ciocârlia care leagă cei doi poli ai existenței, terestru şi ceresc: „Drumul cel mai scurt/ Între cer şi pământ/ Este verticala ciocârliei./ Drumul cel mai scurt/ Între două adevăruri/ Este zborul mistuitor al ciocârliei” („Verticala”). Într-un sistem totalitar, exprimarea adevărului între două adevăruri era foarte problematică. Iată de ce o cale onorabilă de a-şi împlini zborul rămânea pentru scriitorul şaizecist limbajul esopic. „Țarcul” lui Loteanu, ca şi „raiul” lui Vlad Ioviță (din nuvela cinematografică „Se caută un paznic”), este o „operă deschisă” care se pretează la diferite interpretări, stârnind vigilența criticii proletcultiste:

„Repetând al țarcului ocol,
Alergând pe strâmta lui orbită,
Mânjii cresc cu suflet trist şi gol,
Cresc cu semeția potolită.

Când se-ntâmplă câte-un vânt sălbatic
De prin ceață să se smulgă-n zări,
Mânjii urcă ochii de jăratic
Şi-l adulmecă cu tremurânde nări.

Şi tresare şi zvâcnește mânzul
Şi nechează pătimaş şi larg!
…Se întoarce sufletul la dânsul,
Sufletul de dincolo de țarc”.
(„Țarcul”)

Loteanu e subversiv pe atât pe cât admitea cenzura. E în volumul „Sufletul ciocârliilor” (1974) un ciclu de poeme „Somnul cu ochii deschişi” ce amintește de poetica visării cu ochii deschişi a lui Bachelard. În acest ciclu alături de „Țarcul” e inclus „Rebelul alb” în care poetul se proiectează în ipostază de ghiocel: „Eu m-am născut pe o planetă albă/ Cu aer încremenit în ger,/ Am fost la început o boare caldă/

BDD-A25082 © 2016 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)

Şi m-am născut din dorul altui cer”. În rețeaua de imagini „rebelul alb” e o sugestie a eului liric din poezia „Credo”, care vrea cântarea să-i fie „adiere de vânt”. Imaginea aceasta se suprapune pe o alta, „o boare caldă”. Dacă e să încercăm mai multe chei hermeneutice, atunci aproape orice cuvânt obține valori simbolice, iar dacă am privilegia contextele de ordin biografic, istoric, social, politic, atunci şi „aerul încremenit în ger”, şi „dorul altui cer”, şi „născut pe o planetă albă”, chiar şi geneza ambiguă „la început am fost o boare de vânt”. Tot poemul poate fi citit în regim aluziv.

Loteanu încearcă mai multe structuri, experimentează şi poetica modernistă cu reminiscențe expresioniste, suprarealiste sau manieriste, dar, la urma urmelor, îmbrățişează poezia tranzitivă:

„Eu am cântat aşa cum am ştiut
Din frunza aspră a iubirii mari.
Senin voi coborî să dorm în lut
Printre țărani, voievozi şi lăutari”.

Un poem ca „Somnul cu ochii deschişi” e şi el uşor ambiguu şi trimite, *volens-nolens*, la Francisco de Goya care spunea că somnul rațiunii naşte monştri:

„Cel mai lung somn
Este somnul cu ochii deschişi.
E cald ca laptele
Şi la fel de dulce.
Somnul treziei
Cu ochii deschişi,
Dulce somn, nu te-ai mai duce”.
(„Somnul cu ochii deschişi”)

Într-o ambianță mioritică, poetul, cu ochii arşi de frumusețe, scrie texte cu alte texte, care trebuie lecturate în context intertextual, în dialog cu „curcubeul” lui Grigore Vieru, „descântecele de alb şi negru” ale lui Dumitru Matcovschi, „săgețile” lui Petru Cărare, „centaurul” lui Liviu Damian ş.a.m.d. Într-o parafrază iminentă, somnul cu ochii deschişi ne sugerează ideea că „somnul națiunii naşte monştri”:

Referințe bibliografice

1. Cimpoi, Mihai. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*. Ediția a III-a revăzută şi adăugită. Bucureşti: E.F.C.R., 2002.
2. Bachelard, Gaston. *La poétique de l’espace*. Paris: P.U.F., 1978.
3. Loteanu, Emil. *Ritmuri*. Chişinău: Cartea Moldovei, 2007.

BDD-A25082 © 2016 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:50 UTC)